

DANS

Data Archiving and Networked Services

Jaarverslag 2012

Inhoud

Missie en werkgebied **3**

Meerjarenstrategie **4**

Het jaar 2012 **5**

Stand van zaken **6**

DANS outreach activiteiten **8**

2012

• 1 januari

DANS strategie 2011-2015

• 4 januari

*Onderzoeksgegevens
stilhouden tot publicatie
is zó 2011*

• 16 januari

*Unieke toegang tot Europese microdata
voor vergelijkend onderzoek*

Missie en werkgebied

De missie van DANS is het bevorderen van duurzame toegang tot digitale onderzoeksgegevens. Het hergebruik van onderzoeksdata maakt onderzoek efficiënter en verifieerbaar, en zorgt ervoor dat aanwezige kennis beter wordt benut. Open toegang tot wetenschappelijke onderzoeksresultaten maakt het mogelijk om informatie uit verschillende bronnen te koppelen.

DANS stimuleert onderzoekers om hun gegevens duurzaam te archiveren in een Trusted Digital Repository dat voldoet aan een internationaal datakeurmerk als het Data Seal of Approval, zoals bijvoorbeeld het online archiveringssysteem EASY. Via Narcis.nl biedt DANS toegang tot duizenden datasets, e-publicaties en andere onderzoeksinformatie. Daarnaast verzorgt DANS training en advies en doet het onderzoek naar duurzame toegang tot digitale informatie.

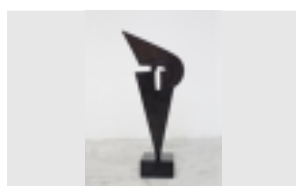

• 2 februari

Code tegen belangenverstrengeling binnen wetenschap

• 24 februari

Start nominaties Dataprijs 2012

• 2 maart

1 miljoen euro 'seed capital' voor CLARIAH

• 5 maart

Presentatie MyResearch-Portal

Meerjarenstrategie

DANS heeft voor de jaren 2011-2015 vier strategische prioriteiten vastgesteld:

- DANS versterkt zijn dienstenaanbod door meer gebruikers efficiënter te bedienen;
- DANS ontwikkelt zich tot een disciplineonafhankelijke dataorganisatie;
- DANS doet onderzoek ter ondersteuning en verbetering van de dienstverlening;
- DANS vormt een toonaangevende bouwsteen in de datavoorziening in Europa.

Voor het behalen van deze prioriteiten zijn 13 doelen vastgesteld. In 2015:

1. is ons online archiveringssysteem EASY gecertificeerd volgens de internationale standaard ISO 16363.
2. is het aantal gearhiveerde bestanden in EASY met jaarlijks 25% gegroeid (dit komt neer op een verdrievoudiging van het archief in 2015).
3. is het gebruik van data gevonden via DANS met jaarlijks 35% gegroeid (dit betekent een toename met een factor 4,5 over 5 jaar).
4. valt alle door NWO, KNAW, universiteiten en ministeries gefinancierd onderzoek, waarbij data worden geproduceerd, onder afspraken met betrekking tot digitale duurzaamheid.
5. is het datakeurmerk Data Seal of Approval bij de 20 belangrijkste repositories in Nederland ingevoerd.
6. zijn data reviews ingevoerd en is 50% van onze data-

sets die meer dan 10x zijn gedownload, meer dan 5x gereviewed.

7. zijn onderzoeksdata, digitale publicaties en onderzoeksinformatie die toegankelijk zijn via één portaal, gekoppeld.

8. versterken wij de dienstverlening aanmerkelijk op vijf vakgebieden in de alfa- en gammawetenschappen en leveren wij datadiensten aan vijf vakgebieden in de bèta-wetenschappen.

9. ondersteunen wij of nemen wij deel aan dataprojecten van meer dan 65 communities van wetenschappelijke onderzoekers over vijf jaar gemeten.

10. is de naamsbekendheid van DANS en van de diensten van DANS onder wetenschappelijke onderzoekers en studenten met 30% toegenomen en worden onze diensten met gemiddeld minimaal een 7 gewaardeerd.

11. voeren wij een onderzoeksprogramma uit op het terrein van de levenscyclus van digitale data en worden ten minste 10 peer reviewed publicaties geproduceerd.

12. is de technische ontwikkeling gericht op grotere efficiency, verbeterde functionaliteit en kostenbeheersing van opslag en toegang tot data, blijkend uit een stabilisering van de vaste archiveringskosten; variabele kosten worden opgevangen door inkomsten.

13. participeren wij in data-activiteiten van 12 research infrastructures op de ESFRI-Roadmap en op de Nationale Roadmap.

• 2 april

Eerste technische datasets in NARCIS

3TU.Datacentrum

• 23 april

Data vinden met DANS Data Portal

• 24 mei

DANS draagt bij aan ZonMW-rapport over patiëntregisters

• 5 juni

Artikel behandelt kostenmodel digitaal archief

Het jaar 2012

Het belangrijkste resultaat voor 2012 is het feit dat DANS op alle meetbare tussendoelen goed scoorde. Hieronder een selectie van drie succesvolle resultaten, die illustratief zijn voor het werk van DANS in 2012.

DANS maakt via Narcis.nl zo'n 27.000 gearchiveerde datasets toegankelijk (waarvan ca. 3.000 van organisaties buiten DANS, zoals van 3TU.Datacentrum); daarnaast zijn via Narcis ruim 700.000 wetenschappelijke publicaties toegankelijk, waaronder meer dan 300.000 Open Access publicaties. DANS werkt gestaag aan het koppelen van de data aan de publicaties. Eind 2012 stond het 'Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta' op nummer 1 van de meest geraadpleegde datasets. DANS is trots op de publicatie van deze door de afdeling Fysische Geografie van de Universiteit Utrecht gedeponeerde dataset. Een schare aan experts bracht het verloop van de delta door de geschiedenis heen in kaart. De dataset omvat inmiddels 660 bestanden en een Open Access publicatie. Tussen de publicatie van de dataset op 15 november en 31 december 2012 downloaden 57 gebruikers in totaal 7.531 bestanden.

In 2012 begon de samenwerking tussen KNAW, Max Planck Gesellschaft en Berlin-Brandenburgische Akademie der Wissenschaften in 'The Language Archive' (TLA). Als betrokken KNAW-instituut ziet DANS hierin voordelen

voor het duurzaam toegankelijk houden van, veelal uit veldwerk afkomstige, taal- en spraakdata en voor betere dienstverlening aan de internationale letterengemeenschap.

Veel van het werk van DANS speelt zich voor de gebruikers in het verborgene af, maar het is daarom niet minder belangrijk. Vooral het werk aan persistent identifiers, zowel om digitale objecten als om onderzoekers te identificeren, is essentieel om toekomstvast naar digitale informatie te kunnen verwijzen en om correct te kunnen citeren. Dit werk maakt deel uit van het bevorderen van 'trustworthy digital repositories'. Met het Data Seal of Approval neemt DANS internationaal een toonaangevende positie in bij de certificering van betrouwbare digitale bewaarplaatsen. Dit werk verricht DANS tevens in het Network of Excellence van de Alliance for Permanent Access to the Record of Science (APARSEN), waarin DANS bijdroeg aan de publicatie Interoperability Framework for Persistent Identifiers Systems.

• 14 juni

NWO-steun voor digitale humaniora

• 19 juni

NARCIS voldoet aan richtlijnen OpenAIRE

• 20 juni

Bestanden Meertens Instituut beschikbaar in EASY

• 25 juni

Duits archief bouwt voort op EDNA

Stand van zaken

De status van de 13 doelen in 2012 is als volgt:

Doel 1 – Aanpak punten uit testaudit rapport

Uit de ISO-testaudit uit 2011 blijkt DANS aan 90% van de criteria voor certificering te voldoen. Ook de Digital Repository Audit Method Based on Risk Assessment (DRAMBORA) leverde in 2011 aanbevelingen op ter verbetering en vastlegging van de archiveringsaanpak van DANS. Hieraan is in 2012 gewerkt.

Doel 2 – + 25%

Het aantal gedeponeerde en gedocumenteerde datasets in EASY groeide met bijna 3.000 tot ruim 24.000, ofwel met 14%. Datasets bestaan vaak uit meer bestanden of files; daarom is het goed ook te kijken naar de groei van het aantal datafiles. Het aantal datafiles is t.o.v. 1 januari 2012 met bijna een half miljoen gestegen tot ongeveer 1,9 miljoen. Dit is een groei t.o.v. 1 januari 2012 met 36%. Via Narcis werden naast de bij DANS gearchiveerde datasets in 2012 ca. 2.500 datasets gearchiveerd bij 3TU.Datacentrum, CentER-data en de Universiteit Tilburg toegankelijk gemaakt.

Doel 3 – + 35%

In de zomervakantie trad een tijdelijke daling op van het gebruik. In september waren de gebruikscijfers al weer

hoger dan in het tweede kwartaal. DANS ontsluit via Narcis ook de datasets van enkele andere organisaties (zie doel 2), maar DANS ontvangt nog geen gegevens over de downloads van bestanden die elders zijn opgeslagen. De 'overige leveringen (via DVD e.d.)' zijn afgenomen doordat de levering van CBS-data nu via EASY verloopt. Alleen kadasterdata worden nu nog buiten EASY om geleverd. In 2012 werden ruim 25.000 datasets geleverd, een groei van ruim 50% t.o.v. 2011. Daar staat tegenover dat het aantal bestanden per dataset dat werd gedownload, daalde.

Doel 4 – NWO: 4 gebieden + 4 instituten, KNAW: 6 instituten, Universiteiten: 6, Ministeries: 3

DANS is bij de realisatie van deze doelstelling afhankelijk van de medewerking van de genoemde organisaties. De operationalisering per jaar is in de praktijk anders dan voorzien in strategienota. NWO is bezig haar databeleid te formuleren, waarbij DANS nauw wordt betrokken. NWO wil DANS een rol geven bij de uitvoering hiervan voor alle NWO gebieden. Ook ZonMW participeert hierbij. De KNAW heeft data-notities verplicht gesteld voor alle instituten. DANS archiveert inmiddels onderzoeksdata van de meeste GW-instituten. In 2013 zullen ook data van het NIOO door DANS worden gearchiveerd. Met universiteiten wordt gewerkt aan een front-office / back-office con-

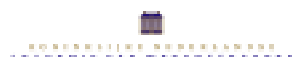
• 25 juni

Uitzending radio 2 over nut van data delen

• 29 juni

Extra stimulans voor geesteswetenschappelijke instituten KNAW

• 3 juli

DANS draagt bij aan Language Archive MPI

• 12 september

Adviesrapport zorgvuldig en integer omgaan met onderzoeksgegevens

structie, die echter nog niet is geformaliseerd. In 2013 wordt het DANS-beleid t.a.v. de ministeries geformuleerd, omdat de zgn. ARVODI-regeling weinig resultaat blijkt op te leveren.

Doel 5 – 2 repositories voldoen aan DSA

- Per eind 2012 voldoen 2 Nederlandse en 6 buitenlandse repositories aan het DSA. Een derde Nederlands archief heeft in januari 2013 het DSA ontvangen. Eind 2012 zijn nog verscheidene repositories bezig met de DSA-procedure.

Doel 6 – 20%

- Eind 2012 zijn 304 datasets ten minste eenmaal gereviewed, tegen 72 in 2010 en 77 in 2011. De operationalisering van de doelstelling heeft slechts betrekking op een klein deel van de datasets en de reviews en doet geen recht aan het succes ervan. In totaal zijn nu 716 reviews van datasets gegeven door gebruikers.

Doel 7 – Integratie NARCIS-EASY

- In 2012 zijn de belangrijkste speerpunten uit het masterplan 'linked resources' bereikt:
 - automatisch data opnemen; automatisch metadata beschikbaar stellen voor derden; data beter ontsluiten (ook via linked data).

Doel 8 – 2 alfa/gamma + 2 bèta

- Buiten alfa/gamma zijn de gezondheids- en levenswetenschappen belangrijke nieuwe terreinen waaraan diensten worden geleverd. RIVM, Dondersinstituut, Lifewatch en NLbif hebben belangstelling getoond voor archivering en andere datadiensten van DANS. Binnen alfa/gamma is in 2012 bijzondere aandacht geschonken aan archeologie, mediëvistiek, taal- en letterkunde, geodata en politicologie. Ook de psycho-

logie kreeg extra attentie, maar ondanks de ophef over de kwestie Stapel komt data-archivering daar moeilijk op gang.

Doel 9 – 22 communities

- DANS was betrokken bij 29 projecten met onderzoekers/onderzoeksgroepen op tal van gebieden in de alfa- en gammasector (o.a. in het kader van CLARIN, NWO middelgroot en groot, SURF, Europese projecten). DANS speelt hierbij doorgaans de rol van de duurzame databewaarplaats en/of van aanbieder van de data.

Doel 10 – Raadpleging gebruikerspanels

- In 2012 is een gebruikerspanel samengesteld; de eerste raadpleging vond in januari 2013 plaats.

Doel 11 – 6 peer reviewed publicaties

- De kleine e-Researchgroep van DANS legde het conceptonderzoeksprogramma voor aan de Wetenschappelijke Adviesraad en Stuurgroep. In 2012 verschenen 7 peer-reviewed publicaties van DANS-onderzoekers.

Doel 12 – Uitbreiding functies EASY

- Een kostenmodel werd geformuleerd en een voorstel voor het terugverdienen van een deel van de archiveringskosten werd voorgelegd aan de Stuurgroep.

Doel 13 – 7 researchinfrastructuren

- DANS participeert in 14 nationale en internationale researchinfrastructuurprojecten. Veel van de RI's staan zelf nog in de startblokken. Naast deze 14 zijn er nog 7 RI's in voorbereiding.

• 20 september

Europeana stelt culturele database open

• 21 september

Commissie Schuyt pleit voor toegang data

• 2 oktober

APARSEN-thema 'trust' verder uitgewerkt

• 18 oktober

Winnaars Nederlandse Dataprijs 2012 bekend

DANS outreach activiteiten

In 2012 heeft DANS weer een aantal bijeenkomsten (mede) georganiseerd met het doel om kennis uit te wisselen op uiteenlopende terreinen:

- februari - Geestrijke workshop leidt tot delen van inzichten en data;
- maart - DARIAH informatiemiddag;
- juni - Lezing 'Mining, Mapping, and Accelerating Science and Technology';
- september - Cursus Data Intelligence 4 Librarians;
- december - Conferentie Data Seal of Approval.

Van het blad e-data&research zijn drie edities verschenen. Daarnaast geven DANS medewerkers lezingen en hebben zij ook in 2012 regelmatig een bijdrage geleverd aan bijeenkomsten georganiseerd door derden.

DANS is in 2012 op verschillende manieren in het nieuws gekomen. Een compleet overzicht van de nieuwsberichten uit 2012 staat op de website van DANS. Een selectie van het nieuws staat in de tijdlijn van dit jaarverslag.

• 9 november

Zoekdienst

Oorlogsbronnen.nl

fors uitgebreid

• 6 december

300.000ste open access

publicatie in NARCIS

• 19 december

Data Guide 11 verschenen

• 20 december

Historische

CBS-collectie online

DANS

Dit is het jaarverslag 2012 van Data Archiving and Networked Services (DANS). DANS bevordert duurzame toegang tot digitale onderzoeksgegevens. Hiertoe stimuleert DANS dat wetenschappelijke onderzoekers gegevens duurzaam archiveren en hergebruiken, bijvoorbeeld via het online archiveringssysteem EASY. Tevens biedt DANS met Narcis.nl toegang tot duizenden wetenschappelijke datasets, e-publicaties en andere onderzoeksinformatie in Nederland. Daarnaast verzorgt het instituut training en advies en doet het onderzoek naar duurzame toegang tot digitale informatie.

Gedreven door data zorgt DANS er met zijn dienstverlening en deelname in (inter)nationale projecten en netwerken voor dat de toegang tot digitale onderzoeksgegevens verder verbetert. Kijk op www.dans.knaw.nl voor meer informatie en contactgegevens.

DANS is een instituut van KNAW en NWO.

KONINKLIJKE NEDERLANDSE
AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN

Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek

Data Archiving and Networked Services (DANS)

Postbus 93067 | 2509 AB Den Haag

Anna van Saksenlaan 10 | 2593 HT Den Haag

070 3446 484 | info@dans.knaw.nl | www.dans.knaw.nl

Door data gedreven